

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки
Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Екстремальна та кризова психологія»

(назва освітнього компонента)

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти _____ денна _____

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність «053 «Психологія»»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Клінічна психологія»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
Курс 1

Силабус освітнього компонента розглянуто на засіданні кафедри української мови, основ психології та педагогіки

Протокол від
“29” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис) проф. Фоміна Л. В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем загальної та передфахової підготовки

Протокол від
“30 ” серпня 2024 року № 1

Голова

проф. Мирошніченко М.С.

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА:

1. Абасалієва Оксана Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри української мови, основ психології та педагогіки ХНМУ
2. Соколова Ірина Михайлівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри української мови, основ психології та педагогіки ХНМУ

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Екстремальна та кризова психологія» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Клінічна психологія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія.

Опис освітнього компонента (анотація). Освітній компонент «Екстремальна та кризова психологія» є нормативним освітнім компонентом для здобувачів освіти ОПП «Клінічна психологія». Вивчається на 1 курсі упродовж 1-го семестру.

Мета вивчення освітнього компонента спрямована на озброєння здобувачів освіти знаннями основ екстремальної та кризової психології: основних категорій, базових принципів і методів роботи психолога в екстремальних та кризових ситуаціях.

Завдання освітнього компонента – ознайомлення здобувачів освіти із основними поняттями, що використовуються в межах кризової та екстремальної психології на основі їх семантичного та феноменологічного аналізу; розкрити діагностичні критерії різних кризових та екстремальних станів; показати основні напрямки розвитку і динаміку кризових та екстремальних станів; сформулювати уявлення про методи психологічної допомоги постраждалим в умовах надзвичайної, екстремальної ситуації та психологічного супроводу особистості у скрутних, кризових життєвих ситуаціях, шляхів збереження її психологічного здоров'я в критичних ситуаціях і на поворотних етапах життя.

Предметом вивчення освітнього компонента є основні категорії, базові принципи і методи роботи психолога в екстремальних та кризових ситуаціях.

Міжкомпонентні зв'язки: клінічна та консультативна психологія, реабілітаційна психологія.

Пререквізити: обсяг знань, достатній для вступу на спеціальність.

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5912>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Мета вивчення освітнього компонента спрямована на озброєння здобувачів освіти знаннями основ екстремальної та кризової психології:

основних категорій, базових принципів і методів роботи психолога в екстремальних та кризових ситуаціях.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є ознайомлення здобувачів освіти із основними поняттями, що використовуються в межах кризової та екстремальної психології на основі їх семантичного та феноменологічного аналізу; розкрити діагностичні критерії різних кризових та екстремальних станів; показати основні напрямки розвитку і динаміку кризових та екстремальних станів; сформулювати уявлення про методи психологічної допомоги постраждалим в умовах надзвичайної, екстремальної ситуації та психологічного супроводу особистості у скрутних, кризових життєвих ситуаціях, шляхів збереження її психологічного здоров'я в критичних ситуаціях і на поворотних етапах життя.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами освіти компетентностей:

інтегральні:

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

загальні:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

спеціальні:

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК12. Здатність реалізовувати основні принципи та напрями психологічного консультування, стратегії, методи та моделі психологічного впливу у сферах психології та клінічної психології, аналізувати та оцінювати їх ефективність.

СК15. Здатність співпрацювати з профільними фахівцями в сфері охорони здоров'я, освіти, соціального захисту, охорони правопорядку та іншими.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних програмних результатів навчання:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР12. Здійснювати пошук і вибір індивідуальних і групових методів клініко-психологічного, нейропсихологічного досліджень, психологічних втручань.

ПР13. Складати та реалізовувати програму діагностики психічних станів, здійснювати діагностику та оцінку, прогнозувати результати.

ПР14. Здійснювати процедуру діагностики та оцінки, інтерпретацію результатів, підготовку звітів, визначати зміст запиту до супервізії.

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних соціальний навичок (Soft skills):

1. комунікативність (реалізується через: метод роботи у групах та мозковий штурм під час аналізу, кейс метод, метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі);

2. робота в команді (реалізується через: метод роботи у групах та мозковий штурм під час аналізу, кейс метод);

3. конфлікт-менеджмент (реалізується через: ділові ігри);

4. тайм-менеджмент (реалізується через: метод самоорганізації під час аудиторної роботи в групах та самостійна робота);
5. лідерські навички (реалізується через: метод презентації результатів самостійної роботи та їх захист у групі).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативний
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 053 Психологія	Рік підготовки (курс):
		1-й
		Семестр
		1-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 50 самостійної роботи здобувача освіти -40	Освітній ступінь: <u>магістр</u> ОПП Клінічна психологія	Лекції
		20год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		40 год.
		Індивідуальні завдання:-
		Вид підсумковою контролю: залік

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Теоретико-методологічні основи кризової психології	2	Вступна лекція, розповідь-пояснення, відео
2	«Криза» як категорія: зміст та соціально-психологічні аспекти аналізу	2	Тематична лекція, презентація
3	Психологія життєвих криз: феноменологія та психо-соціальні наслідки	2	Оглядова лекція, презентація, розповідь-пояснення,
4	Психологічна допомога при кризових станах особистості	2	Тематична лекція, презентація, евристична бесіда
5	Екстремальна психологія. Поняття екстремальної ситуації	2	Тематична лекція, презентація, розповідь-пояснення
6	Типологія екстремальних ситуацій	4	Тематична лекція, презентація, евристична бесіда
7	Екстремальні стани: поняття і диференціальна діагностика	4	Тематична лекція, презентація, розповідь-пояснення
8	Методи надання екстреної психологічної допомоги	2	Тематична лекція, презентація, евристична бесіда
	Усього годин	20	

2.2.2 Семінарські заняття не передбачено навчальним планом

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Теоретико-методологічні основи кризової психології	2	Бесіда, виконання практичних завдань	тестовий контроль
2	«Криза» як категорія: зміст та соціально-психологічні аспекти аналізу	2	Бесіда, обговорення, диспут	підготовка повідомлень
3	Психологія життєвих криз: феноменологія та психо-соціальні наслідки	2	Бесіда, дискусія, аналіз проблемних питань	творчі завдання
4	Психологічна допомога при кризових станах особистості	6	Бесіда, обговорення, диспут	письмове опитування
5	Екстремальна психологія. Поняття екстремальної ситуації	4	Бесіда, кейс-метод	творчі завдання
6	Типологія екстремальних ситуацій	2	Бесіда, аналіз проблемних питань	творчі завдання, взаємоконтроль
7	Екстремальні стани: поняття і диференціальна діагностика	6	Бесіда, обговорення, диспут	усне опитування
8	Методи надання екстреної психологічної допомоги	6	Бесіда, обговорення, аналіз проблемних питань	творчі завдання
	Усього годин	30		

2.2.4. Лабораторні заняття не передбачено навчальним планом

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
-------	------------	-----------------	-----------------	----------------

1	Теоретико-методологічні основи кризової психології	5	робота з підручником та довідковою літературою	творчі завдання, підготовка до презентації результатів напрацювань
2	«Криза» як категорія: зміст та соціально-психологічні аспекти аналізу	5	робота з підручником та довідковою літературою	розв'язання ситуаційних вправ
3	Психологія життєвих криз: феноменологія та психо-соціальні наслідки	5	робота з довідковою літературою	творчі завдання, підготовка до презентації результатів напрацювань
4	Психологічна допомога при кризових станах особистості	5	робота з довідковою літературою, відеоматеріалами	творчі завдання, підготовка до презентації результатів напрацювань
5	Екстремальна психологія. Поняття екстремальної ситуації	5	робота з довідковою літературою	творчі завдання, підготовка до презентації результатів напрацювань
6	Типологія екстремальних ситуацій	5	робота з довідковою літературою	підготовка повідомлення
7	Екстремальні стани: поняття і диференціальна діагностика	5	робота з довідковою літературою	підготовка повідомлення
8	Методи надання екстреної психологічної допомоги	5	робота з довідковою літературою	упорядкування схем-алгоритмів алгоритмів
	Усього годин	40		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» від 21.08.21, № 181.

Організація поточного контролю. Викладачі слідкують за тим, щоб кожен здобувач освіти отримав необхідну компетенцію в напрямках, що

входять до тем практичних занять. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється відповідно до конкретних цілей.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти. Самостійна робота здобувачів освіти, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті та заліку.

Оцінка освітнього компонента. Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення освітнього компонента (або її частини), що закінчуються оцінкою з формою контролю «залік». ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для дисциплін з формою контролю «залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення освітнього компонента (з точністю до сотих) за таблицею 2 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для компонентів, що завершуються заліком)», що додається (додаток 2), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 120 до 200.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		

4.47-4,49	179	3.7-3,71	148
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139

Семестровий контроль здійснюється на проміжних етапах навчання та є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача освіти. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальним планом, програмою освітнього компонента. Заліки проводяться на останньому практичному занятті відповідно до програми освітнього компонента.

Здобувач освіти допускається до семестрового контролю з конкретної освітньої компоненти, якщо він виконав умови допуску, визначені у програмі освітнього компонента.

3.2. Питання до заліку:

1. Поняття «криза», «стрес», «психотравма», «посттравматичний стресовий розлад».
2. Особливості реагування на травматичну стресову подію.
3. Роль первинних об'єктів у процесі формування внутрішнього алгоритму подолання кризової ситуації.
4. Практика надання психологічної допомоги різним категоріям постраждалих.
5. Психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам.
6. Принципи побудови програм психологічної допомоги особистості, яка пережила екстремальну чи кризову ситуацію.
7. Моделі екстреної психологічної допомоги постраждалим в залежності від виду психологічного реагування на екстремальну чи кризову ситуацію.
8. Психологічна допомога особистості в умовах втрати особистісної цілісності.
9. Загальні правила надання першої (екстреної) психологічної допомоги постраждалим в умовах війни.
10. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при апатії.
11. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при ступорі.
12. Психологічна допомога людині, яка переживає горе.
13. Основні правила взаємодії з родичами загиблих.

14. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при плачу.
15. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при агресії.
16. Правила здійснення екстреної психологічної допомоги.
17. Особливості психологічного реагування на екстремальні ситуації.
18. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при маренні та галюцинаціях.
19. Особливості надання психологічної допомоги дітям, які пережили травматичну ситуацію.
20. Особливості надання психологічної допомоги людині, яка переживає горе.
21. Особливості надання екстреної психологічної допомоги при нервовому тремтінні.
22. Психопатологічні прояви серед цивільного населення в умовах надзвичайної ситуації.
23. Психологічні особливості поведінки людей в умовах надзвичайної ситуації.
24. Особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах війни в залежності від типу психологічної реакції на екстремальну ситуацію.
25. Особливості роботи практичних психологів щодо зниження впливу професійного стресу та ПТСР на персонал рятувальників.
26. Основні правила взаємодії персоналу з родичами загиблих.
27. Етапи екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах війни.
28. Правила здійснення екстреної психологічної допомоги військовослужбовцям.
29. Динаміка психогенних розладів, що розвилися в небезпечних ситуаціях.
30. Техніки першої психологічної допомоги в кризових та екстремальних ситуаціях.
31. Форми психологічної допомоги через засоби масової інформації.
32. Особливості психологічної допомоги дорослим з хронічною психотравмою.
33. Психологічна допомога дітям та підліткам, що зазнали насильства.
34. Психологічна допомога дітям в ситуаціях булінгу.
35. Психологічна допомога особистості в умовах карантину.
36. Психотехніки корекції посттравматичного стресового розладу у дітей та дорослих.
37. Форми і методи психологічної роботи з психотравмою (психологічний дебрифінг, аутодебрифінг, група підтримки дітям та дорослим в гострому, хронічному та відстроченому стресовому розладі, програма подолання психічних травм дитинства та ін.).
38. Особливості проведення психотерапії та психопрофілактики постраждалих на місці ліквідації наслідків надзвичайної ситуації (робота психолога із жертвами, ізольованими в осередку надзвичайної ситуації;

постраждалими безпосередньо фізично, психологічно, матеріально; очевидцями; спостерігачами; рятувальниками).

39. Особливості екстреної психологічної допомоги персоналу аварійно-рятувальних служб.

40. Організація психологічної допомоги постраждалим методами глибинної психорекційної роботи.

41. Особливості психологічної допомоги постраждалим внаслідок техногенних катастроф (на прикладі аварії на ЧАЕС).

42. Особливості психологічної допомоги учасникам бойових дій та їх сім'ям.

43. Психологічний дебрифінг у роботі з кризовими станами.

44. Використання арт-терапії при роботі з дітьми в екстремальних ситуаціях.

45. Особливості психологічної діагностики постраждалих в надзвичайних ситуаціях.

3.3. Контрольні питання

1. Типи та види екстремальних ситуацій з різних критеріїв (Леві, Хебб, В.Д. Небиліцин, Б.Г. Ананьєв, А.В. Коробков, В.Л. Мясичев).

2. Обмеження типології екстремальних ситуацій, заснованої на типології надзвичайних ситуацій.

3. Екстремальні ситуації, пов'язані з військовими діями.

4. Екстремальні ситуації, що виникають як наслідок стихійного лиха, аварій та катастроф.

5. Специфіка сприйняття природних й техногенних надзвичайних ситуацій різними суб'єктами, групами.

6. Екстремальні ситуації мирного часу.

7. Емоційне, психологічне, фізичне, сексуальне насильство як екстремальна ситуація.

8. Психологія тероризму.

9. Підходи до виділенню екстремальних психічних станів (К. Ізард, С.Соловйова, П. Сидоров та ін..).

10. Страх, ефект, паніка як первинні стани при впливі екстремальної ситуації: поняття, форми, види, механізми їх розвитку та наслідки.

11. Стрес, фрустрація і конфлікт як складові екстремального стану.

12. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР): поняття, причини розвитку, фактори і групи його ризику. Первинні симптоми ПТСР.

13. Форми ПТСР.

14. Діагностичні критерії та напрями реабілітації ПТСР.

15. Горе як особливий психофізіологічний стан. Динаміка та проблема виділення стадій. Гостре горе: поняття, симптоматика, небезпека стадій.

16. Особливості психологічної допомоги.

17. Екстрена психологічна допомога: поняття, завдання та особливості застосування.

18.Етичні принципи надання екстреної психологічної допомоги в екстремальній ситуації.

19.Самопоміч при гострих реакціях на стрес.

20.Обмеження при наданні психологічної допомоги в екстремальних ситуаціях.

21.Поняття кризового консультування та його особливості. Види й техніки кризового консультування.

22.Принципи кризового консультування: анонімність, відповідальність, делікатність, добровільність, доброзичливість, довіра, компетентність, об'єктивність, тактовність, толерантність.

23.Нормативні (прогресивні) і ненормативні (регресивні) кризи особистості:особливості та різновиди.

24.Феноменологія кризи ідентичності. Основні причини та умови (об'єктивні, суб'єктивні) виникнення.

25.Ненормативність кризи ідентичності.

26.Основні варіанти переживання кризи ідентичності. Психологічна допомога особистості в умовах переживання кризи ідентичності.

27.Вік як причина життєвої кризи: психологічні особливості вікових криз.

Втрата як чинник розвитку ненормативних криз. Горе як реакція людини на втрату.

28.Критичні та надзвичайні ситуації, катастрофи як чинники розвитку кризових станів.

29.Кризогенний потенціал терористичної події.

30.Професійна криза.

31.Причини розвитку, види та етапи криз професійного становлення.

32.Стратегії подолання професійної кризи.

33.Криза безробіття – соціально-психологічна характеристика.

34.Типові реакції людини на кризову ситуацію.

35.Залежність психологічних особливостей особистості та її реакції на кризову ситуацію.

36.Психологічний захист особистості в умовах переживання кризи: особливості функціонування.

37.Конструктивне та деструктивне вирішення проблем кризових станів.

38.Типологізація та періодизація криз особистості.

39.Передумови та основні чинники розвитку криз. Фази психологічних криз.

40.Підходи до класифікації криз.

3.4. Індивідуальні завдання не передбачено

3.5. Правила оскарження оцінки

Якщо здобувач освіти не згоден з отриманою на занятті оцінкою, він може її оскаржити. В такому разі його знання будуть оцінюватися комісією у складі завідувача або завуча кафедри, незалежного викладача та викладача групи, в якій він навчається.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Для успішного засвоєння освітнього компонента необхідно, щоб здобувач освіти систематично готувався до практичних занять, виконував завдання для самостійної роботи, читав рекомендовану літературу, брав активну участь у обговоренні теми заняття.

Відвідування практичних занять є обов'язковим (за виключенням поважних причин). Заняття, що пропущене здобувачем освіти, з будь-якої причини, має бути відпрацьовано. Неприпустимо запізнюватися на заняття.

При спілкуванні з викладачем та оточуючими здобувачами освіти, він повинен виявляти ввічливість, розмовляти тихо і поводити себе спокійно.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачем освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань та завдань з підсумкових контролів результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Порушенням академічної доброчесності вважається плагіат, списування, обман, фальсифікація тощо.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до наступної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (підсумковий контроль, залік тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування з ЗВО.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану: навчальний посібник / за ред. М. Ковалю. Львів: ЛДУБЖД, 2023. 308 с.

2. Мохнар Л.І. Психологія діяльності в особливих умовах : навч. посіб. / [Л.І. Мохнар, С.І. Головченко, Г.С. Грибенюк, О.М. Дячкова та ін.] ; за заг. ред. проф. М.А. Кришталю. Черкаси: видавець Третяков О.М., 2021. 120 с.

3. Психологія діяльності в особливих умовах : навч. посіб. / за заг. ред. проф. М.А. Кришталю. Черкаси: видавець Третяков О.М., 2021. 120 с.

Допоміжна

1. Mokhnar L.I. Professional stress and post-traumatic stress disorders arising in the staff of the state emergency service of Ukraine during the tasks performance

in the conditions of an extreme situation / L.I. Mokhnar, K.O. Suhak // Achievements and prospects of modern scientific research: abstracts of III international scientific and practical conference (February 7-9, 2021) : Buenos Aires, 2021. – С. 161-164.

2. Mokhnar L. I. Psychological peculiarities of professional responsibility of future specialists of the civil defence service / L. I. Mokhnar, M. V. Fomych, M. A. Kryshnal, O. M. Diachkova // International journal of innovative technologies in social science. – № 6 (27), September 2020. – P. 4-7.

3. Mokhnar L. I. Psychological approaches of improvement of the efficiency of communication in the conditions of anticrisis management service / L. I. Mokhnar, N.P.Vovk, O. M. Diachkova // International journal of innovative technologies in social science. – № 1 (29), 2021. – P. 1-5.

4. Mokhnar L. I. Coping behaviour as the way to overcome stress of specialists of fire and rescue units of the state emergency service of Ukraine / L. I. Mokhnar, O. M. Diachkova // Proceedings of the XXVI International Scientific and Practical Conference Social and Economic Aspects of Education in Modern Society. February 25, 2021. – P. 28-31.

5. Сучасні форми та методи роботи психолога в кабінеті психологічного розвантаження персоналу ДСНС України: монографія / М.А. Кришталь, М.В.Фомич, Л.І. Мохнар, О.М. Дячкова, Т.В. Чередниченко. Черкаси: видавець Вовчок О.Ю., 2023. 198 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5912>

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення здобувачами освіти Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv22.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_grup_ad.pdf